

AZ MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2009. ÉVI JELENTÉSE A MAGYARORSZÁGON RITKA MADÁRFAJOK ELŐFORDULÁSÁRÓL

MME Nomenclator Bizottság

Abstract

MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG (2010): The 2009 report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee on rare birds in Hungary. *Aquila*, p. .

For the 22nd report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee 178 records were considered of which 80% were accepted (125 records of 34 different species/subspecies in category A, six records of two species in category C, one record of one species in category D_A, two records of one species in category D_E, four records of three species in category E. Four breeding records of three species/subspecies were also accepted). Highlights of 2009 were the first Hungarian records of *Larus glaucooides* and *Montifringilla nivalis*.

Authors' address: *MME Nomenclator Bizottság*, H-1121 Budapest, Költő utca 21. nomenclator@birding.hu

Key words: rarities committee, rarities report, Hungary.

Sarki sirály (*Larus glaucooides*) 2009. január 28–30., Dunavecse, Duna (fotó: Selmeczi Kovács Á.)

Bevezetés

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Nomenclator Bizottsága (MME NB) megvizsgálta a 2009-es év során észlelt leírás-köteles madár fajok adatait, a rendelkezésre álló leírások és dokumentumok alapján. Emellett néhány korábbi évből származó megfigyelést is megvizsgált az MME NB, így tehát e jelentés a 2009-es megfigyelések mellett korábbi adatokat is tartalmaz.

A 2009. évi adatok lezárása és összesítése céljából az MME NB 2010. október 8-tól 10-ig a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Nagyaron ült össze. Az alábbi személyek vettek részt a bizottság 2009-es évet érintő munkájában: *Barkóczy Csaba*, *Kern Rolland*, *Selmeczi Kovács Ádám*, *Simay Gábor*, *dr. Sós Endre*, *Tar János* és *Zalai Tamás* (titkár).

E jelentés összeállítása során 178 adatot vizsgáltunk meg. A beküldött jelentések közül a bizottság 34 faj/alfaj 125 adatát fogadta el A kategóriába, 2 faj 6 adatát C, 1 faj 1 adatát D_A, 1 faj 2 adatát D_E, 3 faj 4 adatát E

kategóriába; továbbá hitelesítette 3 faj 4 költési adatát. Így az MME NB a megvizsgált adatok 80%-át hitelesítette.

A korábban elfogadott adatok tételes felsorolása 2007-el bezárólag az MME NB összefoglaló jelentésében található meg (*MME NB, in press*). A legfeljebb tizenöt hitelesített adattal rendelkező fajok esetében az előfordulások 1997 végéig, illetve 2008. május 30-ig megtalálhatók összegyűjtve a *Magyarország madarainak névjegyzéke* legutóbbi kiadásaiban (*Magyar et al., 1998; ill. MME NB, 2008*).

Az elfogadott adatok felsorolásánál a fajok tudományos neve mögött zárójelben olvasható számadatok a faj bizonyított magyarországi előfordulásainak számát jelentik, 2009. december 31-el bezárólag. Az előfordulások számát és az összes példányszámot törtjel választja el (amennyiben csak egy szám van feltüntetve, ez az előfordulást és az egyedszámot is jelenti).

A megfigyelés helyét leggyakrabban a közigazgatási településhatárt adtuk meg, és ettől csak kivételes esetben térünk el (pl. a Fertő környéki adatok esetében rendszerint a legközelebbi település nevét tüntettük fel). Rendszerint mindazok nevét megadtuk, akik a madarat elsőként találták, meghatározták, és az észlelésről jelentést készítettek. Amennyiben viszont a madarat háromnál több személy találta, a további megfigyelőkre rendszerint *és társaik* megjegyzéssel utalunk. Abban az esetben, ha az adott példányt az első megfigyelést követően más megfigyelők is látták, rájuk *és mások* kifejezéssel utalunk.

Ezúton is felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy amennyiben olyan ritka madárfaj előfordulási adatával rendelkeznek, melyet a Nomenclator Bizottság a részére beküldött jelentés hiányában még nem bíralt, készítsenek jelentést az észlelésről, és a hitelesítés érdekében juttassák el a bizottság titkára címére, lehetőség szerint elektronikus formában (*Simay Gábor*, e-mail: nomenclator@birding.hu, vagy postacím: H-1121 Budapest, Költő u. 21.). A jelentés elkészítésének módjáról egyebek mellett a *Partimadár* 1994/2. számában közölt irányelvek a mérvadók (*Magyar, 1994*). A jelentések bármilyen formában készíthetők, de mind az elkészítés, mind a bírálatok során könnyebbé teszi a bizottság által rendszeresített *Jelentőlap* használata (a bizottság bármelyik tagjától kérhető, de elérhető az MME Nomenclator Bizottság honlapján is: <http://www.birding.hu/dokumentumok.html>).

Felhívjuk a figyelmet továbbá arra, hogy az AERC (Association of European Rarities Committees, <http://www.aerc.eu>) ajánlása szerint kívánatos a rendkívül ritka fajok legalább első öt előfordulási adatának az egyenkénti, a megfigyelések körülményeit és a madár részletes leírását is tartalmazó, önálló közleményben való publikálása valamelyik hazai szaklapban, lehetőleg olyanban, amelyik idegen nyelvű (angol vagy német) összefoglalókat is közöl a cikkekről (pl. *Aquila*). Kérjük a megfigyelőket, hogy – szakítva az eddigi rossz szokással – a jövőben erről se feledkezzenek meg.

Az el nem fogadott adatok a jelentés végén található megfigyelők nevének feltüntetése nélkül. Minthogy ezek az adatok nem abszolút bizonyosságúak, a madártani szakirodalomban kerülendő a rájuk való hivatkozás. Sajnálatos módon több esetben érkezett ritka madárfajokról jelentés megfelelő dokumentáció (értékelhető leírás, fénykép stb.) nélkül, különösen régebbi megfigyelések esetén. Az ilyen módon, hiányosan dokumentált megfigyeléseket az MME NB nem tudja hitelesíteni.

A jelentésben felsorolt adatokra történő hivatkozás esetén, amennyiben az MME NB jelentésén kívül más forrás nem adható meg (minthogy azt máshol nem publikálták még), javasoljuk a megfigyelők nevét is feltüntetni a következő példához hasonlóan: „Sarki csér (*Sterna paradisaea*) 2009. május 19. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 ad. pld. (*Tamás Á. és társai in MME NB, 2010*)”.

A hitelesítendő fajok körét érintő változások

2011. január 1-től a leírandó madárfajok körét a korábbiakhoz képest nem érinti változás. Az MME NB a leírasköteles fajokat ezután csak meghatározott időközönként (5 évente) revideálja, mivel a bizottság célja, hogy a megfigyelők és a leírást készítők számára könnyebben nyomon követhetők legyenek a változások; illetve a ritka madárfajok előfordulásában bekövetkező változások sem általánosíthatók ennél rövidebb idő alatt. Fentiek alól csak kivételes és rendkívül indokolt esetben tekintünk el.

A 2010-es évet érintő változások összefoglalása a bizottság előző jelentésében olvasható (*MME NB, in press*), míg a hitelesítendő fajok aktuális jegyzéke az MME Nomenclator Bizottság honlapján érhető el: http://www.birding.hu/doc/Hitelesitendo_madarfajok_listaja_2010.doc.

Személyi változások

2011. január 1-től *Dr. Sós Endre* tizenegy éves, egy évvel meghosszabbított tagsága után leköszönt Nomenclator Bizottsági tisztségéről, helyette a bizottság *Kókay Bencét* választotta új tagnak. Ezúton is köszönjük *Dr. Sós Endrének* tagsága alatt végzett önkéntes és áldozatos társadalmi munkáját.

2011. január 1-től az MME NB *Simay Gábort* választotta meg titkárnak *Zalai Tamás* lejáró mandátumára, akinek ezúton is köszönjük eredményes és sokrétű titkári munkáját. A sokasodó feladatok miatt, az MME NB *Kern Rollandot* általános titkárhelyettesnek választotta.

A 2009. év nevezetességei

2009-ben az MME NB két új madárfajt fogadott el hazánk madarainak névjegyzékébe: a sarki sirályt (*Larus glaucooides*) és a havasi pintyet (*Montifringilla nivalis*), melyekkel a Magyarországon bizonyítottan előfordult madárfajok száma 402-re emelkedett.

További említésre méltó adatok 2009-ben: a hosszúcsőrű cankógoda (*Limnodromus scolopaceus*), a himalájai füzike (*Phylloscopus humei*) és a fenyősármány (*Emberiza leucocephala*) 2.; a vörhenyes fecske (*Cecropis daurica*) 4.; a csilpcsalp füzike „tristis” típusának (*Phylloscopus collybita „tristis”*) 7. és 8.; a nyíl farkú halfarkas (*Stercorarius longicaudus*) 1967 utáni 10.; a borzas gödény (*Pelecanus crispus*) 11. és 12.; a vékonycsőrű sirály (*Larus genei*) 12.; a fakó keselyű (*Gyps fulvus*) 1988 óta 13.; a sarki csér (*Sterna paradisaea*) 14.; a jeges búvár (*Gavia immer*) és a szibériai heringsirály (*Larus fuscus heuglini*) 14. és 15.; valamint a rövidcsőrű lúd (*Anser brachyrhynchus*) 15. hazai előfordulása; továbbá az álarcos réce (*Anas americana*) első hitelesítetten előforduló példányának ismételt előfordulása (D_A kategóriában); valamint a gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) 3. és a kis héja (*Accipiter brevipes*) 8. bizonyított költése.

Az MME NB által 2009-ban elfogadott adatok – Accepted records in 2009

A Magyarországon hitelesítetten előfordult madárfajok egyes adatait az AERC (Association of European Rarities Committees) által elfogadott elvek alapján, de a kategóriákat némileg módosítva soroltuk be. Az egyes kategóriák meghatározása a legújabb névjegyzék (*MME NB, 2008*) bevezetőjében található meg.

A kategória

Kis hattyú (*Cygnus columbianus*) (28/74)

2009. január 30–31. Babócsa, Erzsébet-sziget 1 ad. pld. (Csór S. és társai);

2009. március 15–18. Tiszababólna, szabadstrand 1 pld. (Hatos P., Hatosné Kriszta Zs. és mások).

Rövidcsőrű lúd (*Anser brachyrhynchus*) (15/144)

2009. november 30. Fertőújlak, Ürgedomb 1 ad. pld. (Pellinger A., Szász E.).

Kis lilik (*Anser erythropus*)

2009. január 30. Ipolyvece, Ortás-rétek 1 ad. pld. (Selmeczi Kovács Á.);

2009. február 7. Apaj, Perjési-kaszálók 2 ad. pld. (Kókay B. és társai); 2009. február 15. Apaj, Baghyürbő-pusztá 1 ad. pld. ill. Apaj-pusztá 1 ad. pld. (Laposa D. és társai.); 2009. február 21. Dunatetőtlen, Bika-torok 2 ad. + 1 imm. pld. (Kókay B. és társai); 2009. március 7. Harta, Mikla-pusztá 3 ad. pld. (Kókay B. és társai); 2009. március 21. Dunatetőtlen, Böddi-szék 1 ad. pld. (Hegedüs D. és társai);

2009. március 1. Ferrőújlak, Paprét 1 ad. pld. (Tamás Á.);

2009. október 31. Apaj, Alsó-szűnyog 1 ad. pld. (Kókay B., Laposa D.); 2009. október 31. Dunatetőtlen, szántó 4 ad. + 1 imm. pld. (Laposa D. és társai); 2009. november 8. Dunatetőtlen, Böddi-szék 1 ad. pld. (Kókay B., Lendvai Cs.); 2009. november 15. Apaj, Apaj-pusztá 1 ad. pld. (Kókay B., Lendvai Cs.); 2009. december 29. Solt, szántó 1 ad. pld. (Kókay B., Hegedüs D., Laposa D.);

2009. november 2. – december 9. Pusztaszér, Szeripusztá 1 ad. pld. (Nagy T.); 2009. november 4. – december 9. Pusztaszér, Szeripusztá 1 ad. pld. (Nagy T.); 2009. november 6. – december 9. Pusztaszér, Szeripusztá 4 ad. pld. (Nagy T.); 2009. november 30. – december 25. Pusztaszér ill. Ópusztaszér, Szeripusztá 1 család: 2 ad. + 1 juv. pld. (Nagy T. és mások); 2009. december 9. Pusztaszér, Szeripusztá 6 pld.: 2 ad. + 2 juv. (család) + 1 ad. + 1 juv. (a már november 6. óta a területen tartózkodó 3 ad. párral, ill. a november 30. óta a területen tartózkodó 2 ad. + 1 juv. madárral összesen 15 pld lett megfigyelve ezen a napon) (Nagy T.);

2009. november 6. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 ad. + 1 imm. pld. (Pellinger A.); 2009. november 18. – december 30. Fertőújlak, Ürgedomb, Borsodi-dűlő, Hídi-major 2 ad. pld. (Pellinger A., és mások); 2009. november 30. Fertőújlak, Ürgedomb 1 ad. + 2 ad. + 3 imm. pld. (Szász E.); 2009. december 2–30. Fertőújlak, Borsodi-dűlő, Hídi-major 2 ad. pld. (Pellinger A., Kraft Gy. és mások).

2009. november 13. Berettyóújfalu, Andaháza 2 ad. + 4 imm. pld. (Vasas A., Simay G.); 2009. december 1. Berettyóújfalu, Korhány-dűlő 1 ad. tojó pld. (Vasas A., Simay G.);

2009. november 14. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 ad. + 1 imm. pld. (Ferenczi M., Kiss V., Kraft Gy.);

2009. november 14. Naszály, Ferencmajori-halastavak 1 ad. pld. (Csonka P.);

2009. november 18. Szabadszállás, Zab-szék 1 ad. pld. (Selmeczi Kovács Á.);

2009. november 27. Geszt, Begécsi-víztároló 1 imm. pld. (Horváth G.).

Örvös lúd (*Branta bernicla bernicla*) (1988. óta: 64/72)

2009. február 12. Egyek, Parajos 1 pld. (Gál A.);

2009. február 16. Szabadszállás, Zab-szék 1 ad. pld. (Pigniczki Cs.);

2009. február 17. Tiszagyenda, Gara-halom 1 ad. pld. (Monoki Á.);

2009. február 28. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 pld. (Tar J. és társai);
2009. március 14. Dunatetőten, Böddi-szék 1 ad. pld. (Hegedüs D., Karlsson T., Kókay B.).

Pehelyréce (*Somateria mollissima*) (2006 óta: 8/13)
2009. október 29. Esztergom, Duna 1 ad. hím. pld. (Prommer M.).

Jeges búvár (*Gavia immer*) (15)
2009. október 31. Kiskunlacháza, bányató 1 ad. pld. (Laposa D. és társai);
2009. november 28. – december 13. Siófok, kikötő 1 juv. pld. (Laposa D. és mások); 2009. december 18. Balatonfüred, Balaton 1 pld. (Kocsis K., ifj. Vasuta G.).

Jeges búvár (*Gavia immer*) 2009. december, Siófok, Balaton (fotó: Mészáros József)

Borzas gödény (*Pelecanus crispus*) (12)
2009. március 28–31. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. pld. (Nagy T. és mások); majd feltehetően **ugyanaz a példány** feltűnt: 2009. április 1. Marcali, Marcali-víztározó 1 ad. pld. (Bruckner A.); 2009. június 11 – július 3. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. pld. (Nagy T. és mások); 2009. október 23. Balatonlelle, Irmapusztai-halastavak 1 ad. pld. (Kovács Gy., ifj. Vincze B., Bende B.); 2009. október 24–27. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. pld. (Hajas Á., Hajas G.; Zalai T. és mások); 2009. október 31 – november 1. Marcali, Marcali-víztározó 1 ad. pld. (Nagy Á. és mások); 2009. november 13. Keszthely, móló 1 ad. pld. (Faragó Á. és társai); 2009. november 25 – december 7. Zalavár, Kis-Balaton 1 ad. pld. (Szász E., Klein Á. és mások); 2009. december 12. Aba, Holdvilág-tó 1 ad. pld. (Mészáros J., Staudinger I.);
2009. március 29–31. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. pld. (Szemerédy M. és mások); majd feltehetően **ugyanaz a példány** feltűnt: 2009. április 11–12. Újszentmargita, Gelei-halastó 1 ad. pld. (Tihanyi G. és mások); 2009. május 10 – 25. Hortobágy, Hortobágyi-halastó és Gyökérkúti-halastó 1 ad. pld. (Lauer M. és mások); 2009. május 29. Tiszafüred, Meggyes-lapos 1 ad. pld. (Albert L. és társai); 2009. augusztus 13 – 28. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. pld. (Jureček, R. és mások); 2009. október 10. Kenderes-Bánhalma, Sós-kúti-halastavak 1 ad. pld. (Monoki Á.); 2009. október 14 – 23. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. pld. (Lauer M. és mások).

Borzas gödény (*Pelecanus crispus*) 2009. március 28., Tömörkény, Csaj-tó (fotó: Nagy Tamás)

Borzas gödény (*Pelecanus crispus*) 2009. augusztus 19., Hortobágy, Hortobágyi-halastó (fotó: Gyüre Péter)

Gödény faj (*Pelecanus sp.*) (3)

2009. április 1–3. Rétszilas, Rétszilasi-halastavak 1 pld. (Pintér B., Lökös L., Pifkó D. és mások).

Pásztorgém (*Bubulcus ibis*) (28/41)

2009. július 3–10. Berettyóújfalu, Andaháza 1 ad. (nászruhás) pld. (Ványi R. és mások).

Fakó keselyű (*Gyps fulvus*) (n+13)

2009. szeptember 5. Sopron, belterület, 1 juv. pld. (Vörös A. és társai).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*)

2005. március 30. Ragály, Gerenda-oldal 1 ad. hím pld. (Márkus I.);

2009. március 23–24. Sándorfalva, Fertő 1 ad. hím pld. (Tokody B., Kiss O.);

2009. április 2. Balatonszabadi 1 ad. hím pld. (Kóta A.);

2009. április 4. Rétszilas, Rétszilasi-halastavak 1 ad. hím pld. (Hraskó G. és társai).

Fekete sas (*Aquila clanga*) (1988 óta: A: 76/82, D_A: 1)

2009. február 5 – március 12. Sármellék, Zalavár, repülőtér mellett 1 ad. pld. (Szász E. és mások); 2009. február 25–26 Sármellék 1 subad. pld. (Ampovics Zs., Gál Sz., Kancsal B.);

2009. február 20. Köröstarcsa, Kereki 1 imm. (1y) pld. (Durkó L.);

2009. március 28–30. Berettyóújfalu, Andaháza 1 ad. pld. (Simay G. és mások);

2009. április 5. Újszentmargita 1 ad. pld. (Emri T.);

2009. április 6. Biharugra 1 ad. pld. (Horváth G.);

2009. május 4. Geszt, Begécsi-víztározó 1 imm. (2y) pld. (Horváth G.);

2009. november 01. – 2010. március 1. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 ad. pld. (Ferenczi M. és mások), **azonos** az 1993. óta a térségbe rendszeresen visszajáró madárral (MME NB in press);

2009. november 6. – 2010. március 9. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 ad. pld. (Szilágyi A. és társai), **azonos** a 2000. óta rendszeresen visszajáró madárral (MME NB in press);

2009. november 19. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 juv (1y) pld. (Mogyorósi S, Váczi M.).

Törpesas (*Aquila pennata*) (2007 óta: 9)

2009. május 27. Szegi, Cigány-hegy 1 ad. (világos változatú) pld. (Papp G.);

2009. június 6. Debrecen, Csordalegelő 1 (világos változatú) pld. (Veszelinov O.);

2009. június 9. Füzesgyarmat, 1 ad. (világos változatú) pld. (Gebei L.);

2009. július 17. Klárafalva 1 ad. (világos változatú) pld. (Mészáros Cs., Domoki F.);

2009. július 19. Tömörkény, Csaj-tó 1 (világos változatú) pld. (Laposa D. és társai).

Törpesas (*Aquila pennata*) 2009. július 17. Klárafálva (fotó: Mészáros Csaba)

Feketeszárnyú székicsér (*Glareola nordmanni*) (1990 óta: 25/32)

2009. május 9. Bugyi, külterület 1 ad. pld. (Kiss Á., Szél L.);

2009. május 22–31. Kisújszállás, Nagyrét 2 ad. pld. (ifj. Oláh J., Monoki Á. és mások);

2009. október 5-9. Hortobágy, Nagy-Vókonya 1 ad. pld. (Kiss Á. és mások).

Feketeszárnyú székicsér (*Glareola nordmanni*) 2009. május 24., Kisújszállás, Nagyrét (fotó: Monoki Ákos)

Pettyeslile faj (*Pluvialis dominica/fulva*) (3)

2009. október 2–5. Hortobágy, Nagy-Vókonya 1 ad. pld. (ifj. Oláh J. és mások).

Pettyeslile faj (*Pluvialis dominica/fulva*), 2009. október 5. Hortobágy, Nagy-Vókonya (fotó: ifj. Oláh János)

Vándorpartfutó (*Calidris melanotos*) (48/66)

2009. augusztus 29. Biharugra, Biharugrai-halastavak 1 juv. pld. (Durkó L., Hegyesi A.);
2009. október 3–6. Hortobágy, Nagy-Vókonya 1 juv. pld. (Ecsedi Z., ifj. Oláh J. és mások).

Hosszúcsőrű cankógoda (*Limnodromus scolopaceus*) (2)

2009. október 24–26. Szeged, Fehér-tó 1 juv. pld. (Mészáros Cs. és mások).

Terekcankó (*Xenus cinereus*) (64/68)

2009. május 21–24. Hajdúszoboszló, Hajdúszoboszlói-halastavak 1 pld. (Tar J. és mások);
2009. május 24. Békés, Fehérháti-halastavak 1 ad. pld. (Durkó L., Hegyesi A.);
2009. május 26. Hortobágy, Akadémia-halastó 1 ad. pld. (Gál A.).

Lapocsőrű víztaposó (*Phalaropus fulicarius*) (32)

2009. november 20. Geszt, Begécsi-víztároló 1 pld. (Horváth G., Tóth I., Vasas A.).

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*) (1988 óta: 52/57)

2009. augusztus 28. Balatonfenyves 1 juv. pld. (Bordé S., Németh F.)

Nyíl farkú halfarkas (*Stercorarius longicaudus*) (1967 óta: 10)

2009. október 15. Oroszló, Baranya-csatorna völgye 1 juv. (1y) pld. (Niedling Gy.; Laczik D.), a bizonyító példány a Pécsi Természettudományi Múzeumban található.

Vékonycsőrű sirály (*Larus genei*) (12)

2009. április 18. Apaj, Csikóháti-halastó 1 ad. pld. (Pánya Cs. és társai).

Vékonycsőrű sirály (*Larus genei*) 2009. április 18., Apaj, Csikóháti-halastó (fotó: Takács Ádám)

Heringsirály graellsii vagy intermedius alfaja (*Larus fuscus graellsii/intermedius*) (20/21)

2009. február 5. Ártánd, kavicsbánya-tó 1 ad. pld. (Vasas A., Simay G.);

2009. február 28. Zamárdi, Balaton 1 ad. pld. (Kókay B. és társai);

2009. december 1–3. Debrecen, hulladéklerakó melletti vízállás 2 ad. pld. (Pásti Cs.).

Heringsirály világoshátú alfaja (*Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini*)

2009. május 6. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. pld. (Nagy M.);

Szibériai heringsirály (*Larus fuscus heuglini*) (15)

2009. március 17–18. Tiszafüred, szeméttelép 1 ad. pld. (Zalai T. és mások);

2009. november 3. Szeged, kommunális hulladéklerakó 1 ad. pld. (Barkóczi Cs., Domján A.).

Szibériai heringsirály (*Larus fuscus heuglini*), 2009. november 3. Szeged, kommunális hulladéklerakó (fotó: Barkóczi Csaba)

Ezüstsírály (*Larus argentatus*) (1998 óta: 77/112)

2009. január 17. Budapest, Duna 1 *subad.* pld. (Kókay B., Laposa D., Tamás Á.);
2009. február 7. Apaj, Alsó-Szúnyog 1 *imm.* (2y) pld. (Kókay B. és társai);
2009. február 7. Gyál, horgásztó 1 *imm.* (2y) pld. (Magyar G., Sós E.);
2009. február 10. Tiszafüred, szeméttelép 1 *imm.* (2y) pld. (Juhász T., Zalai T.);
2009. március 17. Tiszafüred, szeméttelép 1 *imm.* (2y) pld. (ifj. Oláh J., Zalai T.), mely **nem azonos** a korábban itt megfigyelt példánnyal;
2009. február 20. Abádszalók, Abádszalóki-öböl 1 *imm.* (2y) pld. (Zalai T.);
2009. február 21. Szigliget, móló 1 *imm.* (2y) pld. (Gál Sz., Talabér G.);
2009. október 1–20. Balatonfenyves 1 *ad.* pld. (Gál Sz.);
2009. október 18. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 *ad.* pld. (Emri T., Zöld B.);
2009. november 14. Szeged, kommunális hulladéklerakó 1 *ad.* pld. (Barkóczi Cs., Domján A.); 2009. december 29. Szeged, kommunális hulladéklerakó 1 *imm.* (1y) pld. (Barkóczi Cs., Domján A.);
2009. december 3. Siófok, Balatonszabadi-Sóstó, Balaton 2 *ad.* pld. (Sós E., Sós Á.);
2009. december 6. Balatonföldvár, kikötő 1 *ad.* pld. (Kókay B. és társai);
2009. december 13. Balatonvilágos, kikötő 1 *ad.* pld. (Kókay B. és társai);
2009. december 22. Budapest, szabadkikötő 1 *imm.* pld. (Kókay B.);
2009. december 23. Budapest, szabadkikötő 1 *imm.* pld. (Kókay B.), mely **nem azonos** a korábban itt megfigyelt példánnyal;
2009. december 27. Gyál, hulladéklerakó 1 *imm.* pld. (Kókay B. és társai);
2009. december 29. Szigliget, móló 1 *ad.* + 1 *subad.* pld. (Bruckner A.).

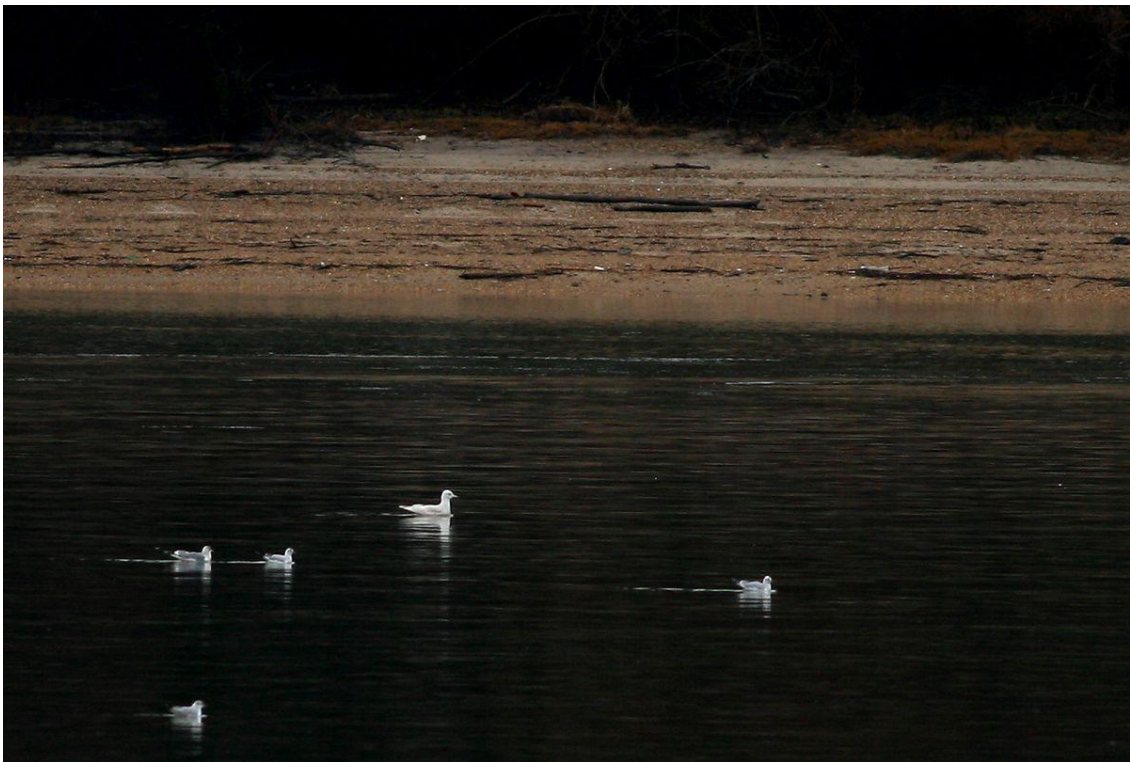
Ezüstsírály (*Larus argentatus*), 2009. november 14. Szeged, kommunális hulladéklerakó (fotó: Barkóczi Csaba)

Ezüstsirály (*Larus argentatus*), 2009. december 23. Budapest, Szabadkikötő (fotó: Kókay Bence)

Sarki sirály (*Larus glaucoïdes*) (1)

2009. január 28–30. Dunavecse, Duna 1 imm. pld. (Kókay B., Hegedüs D. és mások).

Sarki sirály (*Larus glaucoïdes*) 2009. január 29. Dunavecse, Duna (fotó: Németh Ferenc)

Dolmányos sirály (*Larus marinus*) (59/61)

2009. november 14. Szeged, kommunális hulladéklerakó 1 ad. pld. (Barkóczi Cs., Domján A.).

Csüllő (*Rissa tridactyla*) (1988 óta: 57/63)

2009. október 17. Nagykanizsa, Miklósfai-halastavak 1 *imm.* (1y) pld. (Gál Sz. és társai);

2009. október 22. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 *imm.* (1y) pld. (Lisztes A., Borza S.);

2009. november 28. Fonyód, kikötő 1 *juv.* (1y) pld. (Kókay B. és társai).

2009. december 10–12. Abádszalók, Abádszalóki-öböl 1 *juv.* (1y) pld. (Balázs P., Rimóczi Á., Zalai T. és mások).

Kenti csér (*Sterna sandvicensis*) (21/57)

2009. június 8. Fertőújlak, Nyéki-szállás 6 *ad.* pld. (Tamás Á.); 2009. június 9. ugyanott már csak 1 *ad.* pld. tartózkodott (Tamás Á. és társai);

2009. június 19. Tiszavasvári, Fehér-szik 6 pld. (Szabó A., Eszenyi A., Mester B.).

Sarki csér (*Sterna paradisaea*) (14/15)

2009. május 19. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 *ad.* pld. (Tamás Á. és társai).

Vörhenyes fecske (*Cecropis daurica*) (4/6)

2009. április 11. Vác, Látó-hegy (Naszály) 1 *ad.* pld. (Pintér B., Versecki N.).

Himalájai füzike (*Phylloscopus humei*) (2)

2009. november 12. – december 5. Berekfürdő, belterület 1 pld. (Kirják S.).

Himalájai füzike (*Phylloscopus humei*), 2009. november. 12. Berekfürdő, Határ u. 1 pld. (fotó: Kirják S.)

Csilpcsalpüziike *tristis* típusa (*Phylloscopus collybita* „*tristis*”) (8)

2009. november 6. Tömörd, Madárvárta 1 „*tristis* típusú” pld. (Király G., Lukács Z.), gyűrűzött példány;

2009. november 8. Vác, ártéri-tanösvény 1 *imm.* (1y) „*tristis* típusú” pld. (Schmidt A., Schmidtné K. I.).

Csilpcsalpüziike *tristis* típusa (*Phylloscopus collybita* „*tristis*”), 2009. november 6., Tömörd, Madárvárta (fotó: Lukács Zoltán)

Havasi pinty (*Montifringilla nivalis*) (1)

2009. december 31. – 2010. január 23. Salgótarján, Somoskő 1 pld. (Angyal E., Szederjesi T. és mások), már 2009. december 29.-én megfigyelték a magyar határtól néhány méterre.

Havasi pinty (*Montifringilla nivalis*) 2009. december 31. Salgótarján, Somoskő (fotó: Németh Ferenc)

Karmazsinpirók (*Carpodacus erythrinus*) (32/36)
2009. május 25. Fertőrákos, Virágosmajor 1 him (Mogyorósi S.).

Sarkantyús sármány (*Calcarius lapponicus*) (A Tisza vonalától nyugatra 1993-2009: 8/21)
2009. január 2–3. Poroszló, Nagy-állás 1 pld. (Borbáth P.; Zalai T.).

Fenyősármány (*Emberiza leucocephalos*) (2)
2009. február 24–25. Zalaszentmihály, Sihaj-rét 1 (valószínűleg 2y) him pld. (Gál Sz. és mások).

Kerti sármány (*Emberiza hortulana*) (1996-2007: 7/20 + költés: 8/17)
2009. december 2. Hortobágy, Árpád-halom 1 pld. (Balázs I., Dudás M.).

C kategória

Kanadai lúd (*Branta canadensis*) (C: 8, D_E: 10)
2009. november 1. Apaj, Alsó-Szúnyog 1 pld. (Kern R., Schmidt A., Schmidt E. és társaik).

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) (1988 óta D_A: 43/56, D_E: 14/18; C: 4)
2009. január 10. Kapuvár, Kistölgyfapuszta 1 tojó pld. (Szász E., Pandúr L., Tamás Á.);
2009. október 10. – december 6. Biharugra, Biharugrai-halastó és Geszt, Begécsi-víztározó 2 ad. pld (Horváth G. és mások);
2009. október 12. Nagyhegyes; Elepi-halastó 1 ad. tojó pld. (Tar J. és társai); 2009. november 16. – 17. Nagyhegyes, Görbe-
hát 1 ad. tojó pld. (Szilágyi A és mások).
2009. október 12. Karcag, Kecskeri-víztározó 1 ad. him pld. (Kálmán S.).

D_A kategória

Álarcos réce (*Anas americana*) (2)
2009. február 7. – március 15. Apaj, Alsó-szúnyog 1 ad. him pld. (Hegedűs D., Laposa D. és mások), **azonos** a 2008-ban megfigyelt példánnyal.

D_E kategória

Kanadai lúd (*Branta canadensis*) (C: 8, D_E: 10)
2009. május 24–25. Hortobágy, Hortobágy-halastó, Kondás 1 ad. pld. (Lauer M. és társai);
2009. október 31. Keszthely, Keszthelyi-öböl 1 ad. pld. (Hadarics T.).

E kategória

Fehérrarcú réce (*Anas bahamensis*)
2009. május 17–20. Fertőújlak, Borsodi-dűlő és Nyéki-szállás 1 ad. him pld. (Kvetko, R., Hadarics T. és társai);

Mandarinréce (*Aix galericulata*)
2009. február 2. Komárom, Rüdiger-tó 1 ad. him pld. (Tucsányi K.);
2009. december 10. Sárvár, Arborétum 1 tojó pld. (Nagy L., Boros E.).

Kisasszony réce (*Aix sponsa*)
2009. január 27. – február 13. Baja, Duna 1 tojó pld. (Tamás Á. és mások).

Fészkelések

Kis héja (*Accipiter brevipes*) (a költőhelyeken kívül 1988-2009: 7, költés: 8/11)
2009. június 18. – augusztus 5. Királyhegyes, Csikópusztai-erdő 2 ad. + 3 pull. (Mészáros Cs. és mások).

Kis héja (*Accipiter brevipes*) 2009. június 18., Királyhegyes, Csikópusztai-erdő (fotó: Mészáros Csaba)

Vándorsólyom „brookei” típus (*Falco peregrinus „brookei”*) (2)
2008. március – június Keszthelyi-hegység 2 ad. + 2 pull. (Bagyura J. és társai);
2008. március – június Bakony 2 ad. + 3 pull. (Bagyura J. és társai).

Gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) (a költőhelyeken kívül: 14, költés: 3)
2009. március 15. – április 12. Miskolc, Bánkút, Füstös-kő 2 ad. pld. + öttojásos fészkalj. A költés nem volt sikeres, április 29-én összetört tojásokat találtak (Nehézy L., Nehézy D. és mások).

El nem fogadott, illetve visszavont adatok – *Records not accepted or withdrawn*

sarki lúd (*Anser caerulescens*) 2009. február 12. Mosonmagyaróvár 8 pld.; **kis lilik** (*Anser erythropus*) 2009. március 16. Fertőújlak, Pap-rét 2 pld.; **kanadai lúd** (*Branta canadensis*) 2009. június 14. Mezőnagymihály, Nagyház-tanya; **örvös lúd** (*Branta bernicla*) 2009. január 27. Sarród, Lászlómajor; 2009. január 29. Bősárkány, Nyirkai-hany; 2009. február 7. Fertőújlak, Ürgedomb; 2009. október 30 – november 23 Fertőújlak, Ürgedomb és Borsodi-dűlő; **vörös ásólúd** (*Tadorna ferruginea*) 2009. május 3. Fertőújlak, Nyéki-szálás; 2009. július 2–8. Fertőújlak, Borsodi-dűlő; **borzas gödény** (*Pelecanus crispus*) 2009. december 18. Balatonboglár, Balaton; **pásztorgém** (*Bubulcus ibis*) 2009. március 30. Szeged, Fehér-tó; **dögkeselyű** (*Neophron percnopterus*) 2009. május 6. Izsák, Matyó-halom; **fakó rétihéja** (*Circus macrourus*) 2009. augusztus 3. Szabadkigyós, Nagy-gyöp; 2009. október 23. Kardoskút, Fehér-tó; **fekete sas** (*Aquila clanga*) 2009. február 20. Hortobágy, Csécsi-halastó; **törpesas** (*Aquila pennata*) 2009. augusztus 28. Hortobágy, Zám; 2009. szeptember 21. Hortobágy, Zám 2 pld.; **fehérkarmú vércse** (*Falco naumanni*) 2009. május 30. Szeged, Fehér-tó; **Eleonóra-sólyom** (*Falco eleonora*) 2009. szeptember 13. Csárdaszállás, rizsföldek; **feketeszárnyú székicsér** (*Glareola nordmanni*) 2009. augusztus 10. Hortobágy, Hortobágy-halastó; **ezüstsirály** (*Larus argentatus*) 2009. február 21. Abádszalók, Abádszalóki-öböl; 2009. november 26. Szeged, Fehér-tó; 2009. december 13. Szántód, Balaton; 2009. december 13. Szeged, Fehér-tó; 2009. december 29. Szigliget, Balaton; **sárgalábú sirály** (*Larus michahellis*) 2009. június 11. Pötréte, tőzgebánya-tó (költés); **sarkantyús pityer** (*Anthus richardi*) 2006. május 1. Szentgotthárd; **csikosfejű nádiposzáta** (*Acrocephalus paludicola*) 2009. május 2. Szatymaz, Fehér-tó.

Summary: The 2009 Annual Report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee

This is the twenty-second report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee. For this report 178 records were considered by the Rarities Committee of which 80% were accepted (125 records of 34 different species/subspecies in category A, six records of two species in category C, one record of one species in category D_A, two records of one species in category D_E, four records of three species in category E, and four breeding records of three species/subspecies were also accepted). The annual meeting of the Committee was held on 8-10. October, 2010 in Nagyar.

Definitions for categories follow the recommendations of the general guidelines of AERC, with the exception of Category D, which is divided into Categories D_A and D_E from 2006 on. The two figures (divided by a slash) after species names indicate the number of occurrences and individuals up to and including 2009. When only one figure is shown, this relates to both occurrences and individuals. For a few species, where the exact number of occurrences is unknown, only the number of records (and individuals) accepted since a particular year is given in brackets (format: year – accepted since then: number of records / individuals).

Since the report is in Hungarian, the following guidelines are given for acronyms and Hungarian words frequently used in the report. Dates are written according to the Hungarian sequence i.e. year, month, day. The date is followed by the place of occurrence, usually the name of the municipality followed by the name of the actual locality. Names or numbers of the particular pond of a fishpond system are given after the name of the pond system in brackets. Number of individuals is given before the acronym *pld.* (i.e. „individual”) with notes on plumage, sex or other circumstances of the record. *Hím* means male, *tojó* means female, *2y* means second year immature bird. *Gyűrűzött példány* means the bird was ringed. The names of observers are in brackets. The phrase *és társai(k)* means „et al.” and it usually indicates that the bird was originally found by more than four observers from, while *és mások* means the bird was observed by others than the initial observers on a successive date. Rejected records are listed at the end of the report.

Highlights of 2009 were the first Hungarian record of Iceland Gull (*Larus glaucooides*) and White-winged Snow-finch (*Montifringilla nivalis*).

Other noteworthy records from the year 2009: were the following: the 2nd record of Long-billed Dowitcher (*Limnodromus scolopaceus*), Hume's Warbler (*Phylloscopus humei*) and Pine Bunting (*Emberiza leucocephala*), the 4th record of Red-rumped Swallow (*Cecropis daurica*), the 7th and 8th record of Siberian (type) Chiffchaff (*Phylloscopus collybita „tristis”*), the 10th record of Long-tailed Skua (*Stercorarius longicaudus*) since 1967, the 11th and 12th record of Dalmatian Pelican (*Pelecanus crispus*), the 12th record of Slender-billed Gull (*Larus genei*), the 13th record of Griffon Vulture (*Gyps fulvus*) since 1988, the 14th record of Arctic Tern (*Sterna paradisaea*), the 14th and the 15th record of both Great Northern Diver (*Gavia immer*) and Heuglin's Gull (*Larus fuscus heuglini*), the 15th record of Pink-footed Goose (*Anser brachyrhynchus*), and the appearance of Hungary's 1st American Wigeon (*Anas americana*) in the third consecutive year (category D_A), moreover the 3rd breeding record of Tengmalm's Owl (*Aegolius funereus*) and the 8th breeding record of Levant's Sparrowhawk (*Accipiter brevipes*).

Irodalom – References

Magyar G. (1994): Hogyan dokumentáljuk ritka madarak előfordulását? *Partimadár* 4(2), p. 52–55.

Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. (1998): Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest, 202 p.

MME Nomenclator Bizottság (2008): Magyarország madarainak névjegyzéke. Nomenclator avium Hungariae. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest 278 p.

MME Nomenclator Bizottság (in press): Az MME Nomenclator Bizottság összefoglaló jelentése a Magyarországon ritka madárfajok hitelesített előfordulásairól a 2007-es évvel bezárólag.

MME Nomenclator Bizottság (in press): Az MME Nomenclator Bizottság 2008.évi jelentése a Magyarországon ritka madárfajok előfordulásáról.